

PRÁVNÍK

NA ROŽNI

ROBERT
BRINDA



Robert Brinda

PRÁVNÍK NA ROŽNI

S bazalkou

VĚNOVÁNÍ

Bývá zvykem knihu někomu dedikovat.
Čtěte, prosím, pozorně následující stránky a pochopíte,
před kým se s úctou a s trochou závisti skláním.

KAPITOLA 1.

Zavinil to můj strýc. Rozumějte, nic proti němu nemám. Je to fajn chlap. Ale to nic nemění na tom, že to zavinil. Začalo to tím, že mně umřel táta. To mi byly asi tak čtyři, takže se na svého tátu nepamatuji. Umřel a já ani nevím, jestli jsem mu byl na pohřbu. To se ví, nějaké fotky z tátova pohřbu mám, ale já na nich nejsem. Brečící máma ano, ale já ne. Brečící máma a starostlivý strýc Raymond. Tím to začalo.

Mám ještě jednu fotku. Usmívající se máma a starostlivý strejda Raymond. A já. Také se usmívám. Je to svatební fotka mé mámy a strejdy Raymonda. Pamatuji se na ni, protože to mi bylo nějakých pět let, a to již je věk, kdy si dítko začínají zachovávat vzpomínky na události, které je potkaly. Pamatuji si, jak se máma vdávala. Brala si strýce Raymonda. Nebo si možná strýc Raymond bral mámu. Je to zvláštní, že se tak jednoduše říká, že si někdo bere někoho. Ale, sakra, kdo si bere? Zkrátka se vzali, a strýc Raymond zůstal strýcem Raymondem, ale tak trochu i tátou Raymondem. Pro mne zůstal strýc Raymond strejdou Raymondem, pro strejdu Raymonda jsem se stal synem Raymondem.

Tak, teď to víte. Jsem Raymond, protože táta mě pojmenoval po strejdovi Raymondovi, protože strýc Raymond neměl a nemá jiné syny kromě mne, a protože jejich táta se jmenoval Raymond. Chandler. Cítíte, jak to smrdí? Raymond Chandler, detektivkář, ještě

i dnes tu a tam někdo jeho knížky čte. Také jsem jeho knížky kdysi četl hlavně proto, abych se dověděl, jestli s ním máme něco společného. Nemáme. Tedy, máme. To jméno. Honoráře za jeho knížky bere někdo jiný. My ne.

Ze začátku to nebylo špatné. Koupil mi koloběžku, když jsem se naučil držet rovnováhu na koloběžce, koupil mi kolo. Po bicyklu to byl moped, po mopedu motorka. Také mi koupil šlapací autíčko, následovalo autíčko, následoval...ano, mám Mercedes. Také mám obyčejný nenápadný Volkswagen, ale toho jsem si koupil sám.

Stalo se, že jsme šli na procházku – na procházky si strejda potrpěl – šli jsme tedy na procházku, a já jsem začal žebrotit o zmrzlinu. Hlavně kvůli té zmrzlině jsem si také na procházky potrpěl. Strejda po mně tak nějak úkosem koukl a řekl: „Tak si ji kup.“

„Ale já nemám peníze,“ prořekl jsem jádro problému.

„Ty nevíš, kde jsou peníze?“

To mi bylo tak nějak šest, právě jsem měl začít chodit do školy, v tom věku se dítě nějak zvlášť o peníze nezajímají, takže odpověď byla jasná.

„Jsou v obývacím pokoji, v levé zásuvce skříňky pod knihovnou. Zajdi si tam.“

Letěl jsem jako tryskáč, zazvonil jsem na mámu, když mi otevřela, profrčel jsem kolem ní do obýváku, nakoukl do zásuvky, vykulil oči, sebral první bankovku, která mi padla pod ruku, a řítit jsem se ven.

„Zapnul sis zip?“ Ječela za mnou máma, zřejmě v domněnání, že tak spěchám, protože se mi chtělo čurat.

Doběhl jsem strejdu a ukázal mu tu bankocetli.

„Za to si můžeš koupit sto zmrzlin.“ Ušklíbl se, ale to byl celý jeho komentář.

Koupil jsem si zmrzlinu, dostal jsem zpět hrst drobných, předal jsem je strejdovi, ten je na dlani prohrábl, vybral jednu minci, a spíš jen tak pro sebe utrousil:

„Tohle je tak akorát na jednu zmrzlinu.“

Proč o tom mluvím? To abyste pochopili, že strýc Raymond byl pěkný podrazák. Vůbec jsem si toho nevšiml, že mi vštípil povědomí, že na jednu zmrzlinu stačí ta jedna drobná mince, že na sto zmrzlin je zapotřebí ta velká bankovka, že tudíž mají peníze různou hodnotu, ještě lépe, že peníze mají hodnotu.

Pak udělal další krok. Nemyslím, že v tom byla nějaká zmrzlina, ale na tom vlastně nezáleží. Kdykoliv jsem za strejdu přišel, aby mi dal na zmrzlinu, poslal mne do toho šuplete. Až jednou... Prostě jsem za ním přišel škemrat o nějaký ten groš, a on se mne místo odpovědi zeptal: „A proč se nepokusíš si nějakou tu pětku vydělat?“

Pokusil jsem se. Začal jsem roznášet noviny, a to je tak hnusná a mizerně placená práce, že ji mohou dělat jen kluci, kteří mají hluboko do kapsy. Lidé totiž mají ten blbý zlozvyk, že chtějí mít své noviny k snídani. Představte si to: Před sebou mají hrnek kafe, v levé ruce krajíc chleba s volským okem, v pravé ruce noviny. Dovedete si to spočítat? Chleba spolykají když moc, tak za deset minut. Je jim přáno, káva zatím vystydlá, takže také jen deset minut. Za dvacet minut se stihnou mrknout, jestli jejich mančaft vyhrál, ujistí se, že to jsou saláti, protože prohráli, a vy jste si blbě vsadil, pak se ještě podívají, jaké je počasí. O tom počasí si to musí přečíst v novinách. Sice by stačilo se

jít podívat z okna, ale na to nemají čas, protože spěchají do zaměstnání, a někteří možná dokonce do práce. Praští novinami a jdou. Kvůli tomu musí chudáci kluci vstávat ještě za tmy, jít vyfasovat těžký balík novin, nepochodovat do svého rajonu, nastrkat noviny do schránky, a jít si vyzvednout těch pár vydělaných šestek. Ten zatracený strejda mě tak naučil si peněz vážit, protože nepadají s nebe. To mne strejda naučil ještě dřív, než jsem poprvé přeslabikoval Máma má maso, Ema má mísu.

Ještě něco jsem se u těch novin naučil. To když jsem se kteréhosi z těch kluků zeptal, co si za ty vydřené peníze koupí. Šeptem se přiznal, že si nekoupí nic, že dá prachy mámě, protože jejich táta je bez práce, a že bez těch peněz by neměli na chleba. Ještě jednu věc strejda udělal ještě dřív, než mne dostrkal k těm novinám. Poslal mne přepočítat peníze v té zásuvce. Bylo jich tam požehnaně, takže jsem je počítal snad půl hodiny. Když jsem mu přišel říci výsledek, upozornil mne, že jsem se o desetník zmýlil. Jak říkám, mazaný prevít. Ani ho nenapadlo mně prozrazovat, že ví nachlup kolik v tom šupletí je.

Takových podrazů si na mě připravil víc. Jako třeba ještě s těmi novinami: Ráno mne budila máma. Takže strejdovi ne. Mámě jsem si postěžoval jaká je to úmorná a špatně placená dřina. Nepochybně to strejdovi prozradila, protože si mne vzal stranou a naprosto vážně se mne zeptal, jestli něco umím, co by mi umožnilo si najít lepší práci. Přiznal jsem se, že tak nějak umím to, co mě naučili ve škole: Slabikovat čítanku a naškrábat písmenka. Tak se mne zeptal, jestli nechci nějakého toho učitele navíc. Já trouba chtěl. Mělo to ten

následek, že když jsme se ve škole učili násobit, já řešil kvadratické rovnice, a místo Tarzana jsem si četl Freuda.

Ta našprtaná psychologie mi pomohla pochopit, jaký mazaný uličník můj strejda je. Došlo mi, že si mě pěstuje jako svůj obrázek. Takové nějaké to jsem chtěl být, tak to budeš ty, mé druhé já.

Musím přiznat, že ta psychologie je moc užitečná věc. Díky ní jsem se dostal bez problémů na univerzitu. Ne proto, že bych byl nějak zvlášť chytrý, ale proto, že jsem si při přijímacích pohovorech přečetl své examinátoary, takže jsem okamžitě věděl, ne co je správnou odpovědí na jejich otázky, ale co chtějí slyšet. Byl jsem na výšce a byl jsem na promoci a byl jsem na mejdanu po promoci. Měl jsem představu, že se druhý den probudím v posteli s kocovinou. Místo toho jsem se probudil v kanceláři, na jejíchž dveřích se skvěla cedulka s nápisem: JUDr. Raymond Chander, advokátní koncipient. Než jsem se stačil vzpamatovat, strčila do dveří nos sekretářka, a jako by nic se zeptala: „Přejete si kávu, pane doktore?“

Nepřál jsem si kávu. Nepřál jsem si kancelář. Nepřál jsem si sekretářku. Přál jsem si ležet v posteli s kocovinou a s osudem, který si sám zvolím. Prozradil jsem, že ten starý uličník je právník? A jestli jste zvědaví na to, jak vypadá kutloch právnického začátečníka, zaměstnaného jako koncipient ve význačné právnické firmě, máte mít jeho popis:

Kancelář přibližně pětkrát deset metrů. Na samém konci té šalandy psací stůl s tolika telefony, že není kam položit právnický spis. Podél bočních stěn knihovna nacpaná právními folianty pravděpodobně i některými psanými vlastní rukou Blackstonea. Na protější straně

vstupní dveře tak, aby případný klient musel absolvovat půlhodinovou procházku, než se k tomu ubohému koncipientovi dostane na doslech. Před touto kancelářičkou čekárna vyzdobená sekretářkou, která je mladá, štíhlá, krásná blondýna, zlomyslností přírody nepochybně chytrá, možná rovněž s právnickým vzděláním. Abych nezapomněl: Za skleněnou stěnou je vidět sekretariát, bzučící pilnou prací tajemníků, zapisovatelů, a jiných budižkničemů, předstírajících usilovnou činnost.

Dovedu si představit, jak se strejda Raymond chechtal, když mne usazoval do křesla za tím stolem. Představoval jsem si, jak si ten lakomec lakotný mne ruce nad ušetřenými grošíky za tabulky na dveřích. Raymond Chandler, právník. Tak to je to, co si chystal nějakých dvacet let. Musím uznat, že se mu to povedlo.

KAPITOLA 2.

Jedno se musí strejdovi nechat. Ten první den mě nechal v klidu vystřízlivět. Zato druhý den ráno ta holka, kterou na mne strýc Raymond nastražil, vtrhla do mé kanceláře a sladkým hláskem mi oznámila:

„Máte zde dva klienty, pane doktore.“

To její „pane doktore“ nebyla ironie. To byla jedovatost. Nejhorší na tom bylo, že jsem jí to nemohl oplatit. Takže jsem se na ni usmál stejně líbezně, jako se ona usmála na mne, a s kamennou tváří jsem jí poradil, aby ty klienty pozvala dál.

Právník má nějaké povinnosti. Třeba to, že nesmí prozradit své klienty, že nesmí prozradit, o čem s nimi jednal. Takže o těch dvou nic neřeknu, stejně jako neřeknu, co si přáli. Abyste byli aspoň trochu v obraze, předeštru vám to takhle: Dejme tomu, že jeden z nich pěstuje banány. Dejme tomu, že ten druhý banány kupuje. Je lhostejné, co s těmi banány vyvádí dál. Prostě jednoduchá kupní smlouva. Já ti dodám deset kilo banánů, pětku za kilo, ty mi zaplatíš kilo. Pětka je samozřejmě deset, kilo je stejně samozřejmě stovka. To je všechno, co na mně chtěli. Jednoduchou kupní smlouvu, jedna strana dodá deset kilo banánů, druhá strana za ně zaplatí stovku.

Tak jednoduché to je, když je trouba kupující, když je trouba prodávající, když je trouba právník, který smlouvu sepisuje. Kdyby

nebyli troubové, muselo by ve smlouvě být, že banány nesmí být nahnilé. Muselo by v ní být, že když budou nahnilé, nemusí kupující platit. Asi by ve smlouvě mělo být napsáno, že nesmí být trhány nezralé. Ačkoliv, když jsem si vymyslel banány, tohle by ve smlouvě být nemohlo, protože banány se sklízí nezralé, aby vydržely dopravu. Nebo by muselo být zřejmé, že jsou to nějaké zvláštní banány, kterými se dá klidně třeba házet. Nebo by mohla ta doprava být tak krátká, že nějaké přehazování nehraje roli. To všechno by ovšem ve smlouvě muselo být. Leda...Leda by se počítalo s tím, že ty banány nikdy neodstartují. Kecám. Nikdy jsem netvrdil, že by banány mohly létat.

Zazvonil jsem tedy na tu malou blondatou bestii, kterou mi strýc Raymond nasadil jako veš do kožichu, a požádal jsem ji, aby oba pány zavedla do bufetu na kávu, než tu jejich smlouvu sepíšu. Takže ti dva pánové se zvedli a šli se občerstvit. Všichni čtyři z jedné strany a dokonce těch pět za stranu druhou. Odešli a já jsem zvedl telefon. Zavolał jsem do té banánové firmy a chtěl jsem toho pána, který za ni před chvílí u mne mluvil. Samozřejmě taková banánová firma má mimořádně pečlivou ostrahu, pro kterou ani nějaký právník není dostatečnou autoritou, aby mohl být spojen. Na druhou stranu i pro sebepečlivější ostrahu jsou posvátná taková slova jako důvěrné a tajné, bezpečné a nebezpečné, takže se mi ozval.

Představil jsem se jako Raymond Chandler, koncipient právnické firmy Raymond Chandler, a toho pána jsem se zeptal, jestli má zájem o naši spolupráci. Odpověděl mi něco sprostého, takže jsem se omluvil, protože když na právníka někdo vychrlí snůšku sprostot, je

na právníkovi, aby se omluvil, a když jsem usoudil, že již do kecátka dost naprskal, klidně jsem zavěsil. Bylo mi jasné jedno. Buď se spokojí s tím, jak mě sjel, nebo se s tím nespokojí a zavolá přímo strejdovi. Obojí mi vyhovovalo.

Nepočítal jsem s třetí variantou. Otevřely se dveře a vloudal se strýc Raymond.

„Tak jak ti to jde?“

Stejně dobře to mohl rozvést obsírněji. Třeba nějak takto:

„Tak jsem ti sem nechal namontovat štěnici, abych věděl, jestli ses na fakultě něco naučil, a mám pocit, že jsi moc do přednášek nechodil.“

O té štěnici jsem ani nepípl. Konec konců, je to jeho právnická firma, a potřeboval se ujistit, že mu nenatropím příliš mnoho škod. Skočil jsem tedy in medias res. Jako že přímo k věci. Latina se již dávno na školách neučí, ale in medias res si pamatuji z nějakého podřadného románu, který se latinou jen hemžil, zřejmě proto, aby si autor dodal zdání vzdělanosti. Možná opravdu vzdělaný byl. Pokud tu svou slátaninu někomu nediktoval, dá se počítat, že uměl aspoň číst a psát.

„Mám problém, strejdo. Přišli za mnou dva – jeden byl prodavač banánů a ten druhý kupec banánů – a chtěli na mně, abych jim sepsal kupní smlouvu. Něco mi na tom smrdělo, tak jsem je poslal na kafe, a když vytáhli paty, jsem zavolał tomu prodavači banánů. Seděl ve své kanceláři, pravděpodobně četl noviny, a navztekal se, že jsem ho vyrušil.“

Samozřejmě jsem strejdovi řekl, o jaké banány se ve skutečnosti jedná, takže mu muselo být zřejmé, o jaký průšvih jde. Víte, co je opravdu velký průšvih? Tak tenhle byl větší.

„Hm, a co chceš dělat?“

„Udělám ze sebe vola. Řeknu jim, že nejsem dost kvalifikovaný, abych tu kupní smlouvu jen tak mir niks dir niks sepsal, že se musím podívat do literatury, jak se to dělá, a jestli by nemohli přijít zhruba za týden. Jde jen o to, jestli se to nemůže dotknout dobré pověsti naší firmy.“

Samozřejmě to byl žvást, dobrý jen k tomu, abych do něj vpašoval ta dvě slova: „naší firmy.“ Strejdo, strejdo! Věřili byste tomu, že naletěl?

„Fajn, myslím, že to by šlo. Bude to na nich. Bud' za týden přijdou, nebo nepřijdou. Uvážil jsi, co uděláš, když přijdou?“

„Nic.“

„Výborně. A když nepřijdou?“

„Taky nic.“

„Sakra, kluku, počítám, že z tebe bude pan advokát.“

S tím spokojeně odkráčel, a já v duchu doufal, že si tu štěnici odnáší. Myslel jsem si, že aspoň jedné štěnice jsem se zbavil. V tu chvíli strčila do dveří nos slečna Lindsey Davisová, aby se zeptala, jestli jsem s tou smlouvou hotov, že pánové začali být netrpěliví. Nechal jsem je vstoupit, pečlivě jsem vyčkal, až se pohodlně usadili, a pak jsem jim to vybalil: Že jsem začátečnický trouba, že toho asi neumím tolik, kolik jsem si myslel, že umím, že kdyby jim to nevadilo, nějaký ten pátek bych se učil, jak se taková smlouva píše.

Spořádaně odkráčeli a ani jsem si nemusel sahat na puls, abych se ujistil, že jsem přežil, což pochopitelně bylo pouze dočasné zjištění, protože slečna Davisová pány doprovodila pouze ke dveřím. Za chvíli se vrátila, a budiž jí přičteno ke cti, neječela. Dokonce měla na tváři přilepený úsměv, když se mne otázala, jestli dokáži odhadnout, o kolik jsme přišli na palmáře, když jsme nebyli schopni sepsat takový jednoduchý kontrakt.

Neječela, ale bylo vidět, že někde uvnitř jí to doutná, možná dokonce hoří plamenem. Bůh žehnej Americe. Chvíli jsem se rozmýšlel, jestli a jak by se daly ty plamínky ještě trochu rozdmýchat, ale pak jsem usoudil, že pro začátek to stačí zejména proto, že končí pracovní doba. Samozřejmě jsem se odebral domů.

Já vím, že se tak nějak obecně předpokládá, že dítka ať již mužského či ženského pohlaví se dříve či později osamostatní a vylétnou z hnízda. Mně se však zdálo, že roztáhnout křídla je příliš namáhavé, a že je mi u mámy dost dobře na to, abych se pokoušel uletět. Samozřejmě to má své nevýhody. Třeba v tom, že si nemůžete organizovat večery a noci po svém. Jenže těch po svém organizovaných večerů jsem si užil dost, když jsem bydlel v kampusu na univerzitě, takže se mi po nich ani moc nestýskalo. Po pravdě to bylo tak, že jsem spoléhal na to, že těch dívek, které vyletěly z hnízda, je dost a dost, a nemusím se k těm davům přidávat i svou maličkostí. Navíc tichý, ale zato tím ostřejší dohled strýčka Raymonda mi poskytoval dostačující ochranu před vdavekchtivými Nanynkami. Myslel jsem si, že je podstatný rozdíl v tom, jestli si nabalíte holku, a v tom, jestli si ji uvážete na krk natrvalo. Nezapomeňte, že se jmenuji

Raymond Chandler a že v telefonním seznamu je zapsán Raymond Chandler, právník, o kterém se všeobecně ví, že je úspěšný a tudíž bere vysoká palmáře.

Je třeba dodat, že ve skutečnosti žijeme docela prostě. O mnoha lidech se říká, že si žijí nad poměry. Ještě jsem to nikdy neslyšel, takže jsme asi naprostou výjimkou, ale o nás by se dalo říci, že si žijeme pod poměry. Je pravda, že nám chodí vařit kuchařka, to ovšem má svůj důvod, o kterém však důsledně mlčíme. Nechali jste si někdy od někoho vyprávět, jak si u nás pochutnal, když vařila máma? Kromě kuchařky k nám jednou týdně chodí uklízečka. To je všechno a stačí to, protože nebydlíme v paláci. Máme své ložnice, máme obývací pokoj, strejda Raymond má svoji trucovnu, ať jsem chtěl či nechtěl, od jisté doby mám svou trucovnu i já. Ze slušnosti těm trucovněm říkáme pracovna. Mám dojem, že strejda opravdu tu pracovnu používá jako pracovnu, pokud ji ovšem nemá jako únikový prostor, když si chce zakouřit. Máma totiž tvrdí, že nesnáší kouř z cigaret, ale já ji podezřívám, že má strach o strejdovo zdraví, a chtěla by, aby s tím zlozvykem přestal.

Já se sice občas také ve své pracovně skrývám, ale to jen když máma potřebuje, aby se udělala nějaká neodkladná práce. Tentokrát jsem měl jiný důvod. Potřeboval jsem si promyslet, co se má nebo nemá udělat s těmi banány. Určitě za to dostanu od mámy vynadáno, protože strejda za mnou přišel s cigaretou, a mámě stačí, aby začichala mezi dveřmi, a hned ví na čem je.

Bafal ze svého čvaňháku, ale nesedl si s ním. Potuloval se kolem mé knihovny, dokonce vydoloval jednu knížku. Začel se do ní, nebo